

Галерея мистецтв
Полтавський художній музей
Полтавська організація Національної Спілки художників України

Площина

ВИСТАВКА
Шляхами
Васильківського:
погляд через століття

Живопис та графіка художників Харкова та Полтави

Полтава 2005

Сафіна В. І. Мгарські луки.

Трохимець-Милютін В.О. У Хатках.

Шматько В.М. Бузок цвіте.
Благовіщенська церква у Лубнах.

Коцарев О.В. Монастир увечері

Волик П.І. Хата в Котельві.

Гнойовий С. Вечір на Ворсклі. Стоги.

Ігуменцев В.М. Майстерня С.Гнойового

СЕРГІЙ ВАСИЛЬКІВСЬКИЙ

*Предковічні степи. І дінцєві розгойдані плєса.
Тихі літні левади. Вишневі садки. Полини.
Маж чумацьких рипучі невтомні колеса.
І над всім – небеса, повні туги і далини.*

*Але де ж це, художнику, ваша "Загибель Помпеї"?
Повернулись із Риму, тож пензля до рук – і творіть!
Де панів-генералів еполети і португелі?
Де вдоволені лики великих цабе при дворі?*

*Він мовчить і малює хутірські перехняблені хати
І двори, у яких тільки вітер та бузина.
Не званнями, не грішми,
а степом і небом багатий.
Всі дороги до Риму? Можливо. Та хто його зна...*

*Ось він сонце, мов яблуко з гілки Муравського шляху
Котить пензлем у сні вечорові сільські дівчорі.
Ось лаштєс Голоту до бою – на турків та шляхту.
Він – придворний художник, але – не при тому дворі.*

*Він мовчить і малює. Мов промінь гарячий навскісний,
Його пензель освітлює небо, що в кожному з нас.
І під кожним світанком є підпис його "Васильківський",
Але просто про це – окрім нього – ніхто ще не зна.*

АНАТОЛІЙ ПЕРЕРВА
м.Харків

Судаков О.Л. За Опішнею.

Мозок В.М. Стара садиба

Тужиков І. Травневі луки.

Різниченко О.В. Краєвид. Опішня.

Учасники пленеру

2004 року у зв'язку із 150-річним ювілеєм нашого славетного земляка, художника С.І.Васильківського, було заплановано мистецьку акцію "Шляхами Васильківського: погляд через століття". Акція, тривалість якої включала серпень і вересень 2004 року, мала на меті через 100 років відтворити ті пам'ятки церковного і народного мистецтва, характерні пейзажі Слобожанщини, створені свого часу майстром. З цією метою було досліджено "географію" поїздок С.І.Васильківського як за творами, які знаходяться в зібранні Харківського художнього музею, так і за довоєнними документами, що зафіксували втрачені твори художника (біля 700). Тоді ж, у липні, серпні і вересні, відбувся перший пленер, у якому взяли участь 16 художників. Вони побували у Полтаві, на Сумщині (Лебедин, Охтирка, Бакірівка, Климентове, Ромни, Суми, Путивль), на Харківщині (Коропові хутори), Святогірську на Донеччині. Напередодні 150-річного ювілею майстра, 4 жовтня 2004 року у залах Харківського художнього музею було відкрито виставку робіт самого Васильківського та творчі набутки учасників пленеру. З кінця 2004 року по нинішній час виставка "Шляхами Васильківського: погляд через століття" побувала у Ромнах, Путивлі, Лебедині. Цього року, до 151-ї річниці від дня народження майстра, виставку експоновано у Полтавському художньому музеї. До експозиції увійшли твори минулорічного пленеру, а також роботи цього річного творчого маршруту поїздки шляхами Васильківського, що проліг через Лубни, Опішню, Диканьку, Сорочинці, Хатки, у якому взяли участь художники-полтавці С.Гнойовий, В.Мозок, П.Волик, В.Трохимець-Милютін та харків'яни О.Коцарев, В.Шматько, В.Сафіна, І.Тужиков, О.Різниченко, О.Судаков та В.Ігуменцев. Художники різних поколінь, творчої манери і стилістичних уподобань засвідчили, знову ж таки, ту справжню любов до рідної землі, її природи, історії, пієтет перед нею, як і 100 років тому митці – учасники гуртка під орудою С.Васильківського.

Нині в зібранні ХХМ є кілька творів, привезених С.Васильківським із подорожей Полтавщиною - "Хата в Опішні", "Опішня", "На ріці Орелі, Полтавщина" та інших. За часом створення вони належать до початку 1900-х - часу, коли наш великий земляк виявляв прискіпливу увагу до об'єктів народної архітектури, їх пластичності, затишності, адже саме ці риси стали основою українського архітектурного стилю.

Знаковою для Васильківського можна також вважати першу виставку творів українського мистецтва у Полтаві 1903 року, де з нагоди відкриття пам'ятника І.П.Котляревському зібрався цвіт української культури, її творча еліта. Васильківський представив там сорок три роботи, з'явивши свій образ України, сповнений глибокого ліро-епічного настрою, зрілої і принадної краси її природи. Багато з цих творів і сьогодні є чи не найкращими у його доробку. Добре відома його участь у спорудженому В.Кричевським будинку Полтавського земства – справжнього шедевра українського стилю, окраси і гордості Полтави.

Нині у поле зору художників-учасників пленеру потрапили старі садиби і ландшафти Опішні, Диканьки, Сорочинців, величні споруди Мгарського монастиря, переліски, луки, Ворскла. Як і наш великий попередник, сучасні митці виявили таку ж увагу до проблеми національного пейзажу, його специфічних особливостей, характеру рослинності, використання колористичної палітри, пріоритетної у зоровому сприйнятті слобожан та полтавців. Так само "чисті" пейзажі доповнено архітектурними спорудами, підкреслено їх живописну своєрідність. В залежності від композиційних завдань варіюється і точка зору представлених краєвидів – камерність, інтимність підкреслено майже інтер'єрною замкнутістю, у просторово-панорамних пейзажах вільно проглядаються дальні плани. Мальовнича Полтавщина, побачена і втілена на полотні закоханими у красу рідного краю митцями початку ХХІ століття, стане ще одним свідченням уклінного, шанобливого ставлення до пам'яті нашого славетного земляка.

О.Денисенко
мистецтвознавець, зав.відділом Харківського художнього музею

